

“Era germànic, en el sentit de rigor, netedat, puresa”

“L’any 1983, a la mort d’Alexandre Cirici i Pellicer, em va dir que jo era el seu crític de capçalera”. Daniel Giralt-Miracle (Barcelona, 1944), primer al setmanari *Destino* i després al diari *Avui*, des del seu naixement, el 1976, fins al 1986, va seguir tant de prop l’obra que Alfaro exposava a Barcelona que, quan va desaparèixer Cirici i Pellicer, el “descobridor” barcelonès de l’escultor, Alfaro el va entronitzar el seu crític preferit.

Aquell any, Giralt-Miracle, llavors cap del servei d’Arts Plàstiques del departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, va coordinar, a proposta del conseller Max Cahner, la gran exposició d’Alfaro al Born.

No seria l’última. L’any 1998, va muntar la que es va instal·lar al Museu Víctor Balaguer de Vilanova i la Geltrú, “Taula de taller”, dedicada a les maquetes que utilitzava Alfaro per a construir les escultures. I l’any passat, la que va

Daniel Giralt-Miracle ha seguit puntualment l’obra d’Alfaro, ha estat comissari de diverses exposicions seves i va quedar seduït per la seva personalitat.

omplir tot l’edifici de l’Octubre, “L’altre Alfaro. Publicitat, disseny gràfic, disseny industrial i fotografia”.

A Giralt-Miracle el trobem també escrivint la monografia dedicada a l’artista el 2001. El text forma part del recull *Crítica i crítiques. Escrits d’art*, que l’estudiós publica el 2005.

Finalment, Alfaro està relacionat amb el Giralt-Miracle col·leccionista de gravats. La litografia que Alfaro va dedicar

al crític el 1981 forma part de la col·lecció de cent peces que Giralt-Miracle va cedir al Museu de Valls l’any 2000.

El crític destaca de la personalitat humana de l’artista, la seva simpatia, cordialitat i do de gent, i el fet de ser un home molt il·lustrat, de conversa agradable, molt responsable de la seva feina. “Era un perfeccionista; era molt germànic, en el sentit de rigor, netedat, puresa”, diu. Quan exposava a Barcelona, muntava ell mateix l’exposició i sovint visitava Giralt-Miracle al seu estudi.

El negociant. “Va tenir un detall amb mi –ens diu– que cap més artista no ha tingut, durant els quaranta anys que fa que treballo en el món de l’art. Vaig aconseguir-li l’encàrrec d’una obra que va quedar instal·lada en un jardí privat i, al cap d’un temps, quan la va cobrar, em va donar un sobre amb diners. Jo ho havia fet desinteressadament, com sempre he fet en aquests casos, sense esperar ni demanar res a canvi. Era, em va dir, la comissió. Un tant per cent. Darrere d’aquell gest comercial, en el fons, hi havia el negociant de bestiar que havia estat de jove, treballant per al negoci des seus pares”.

La irrupció d’Andreu Alfaro en el panorama artístic barcelonès va ser xocant. “Va representar –diu Giralt-Miracle– un contrast amb els abstractes i

“Va vèncer la matèria amb elegància”

El prestigiós crític d’art J. F. Yvars comenta els trets que identifiquen l’obra del seu gran amic Andreu Alfaro, al qual va dedicar un llarg poema.

El va veure sorgir a la València dels anys cinquanta, ha seguit tots els seus passos, ha viatjat amb ell per tot el món i l’ha visitat regularment a casa seva. Per culpa d’Alfaro, J. F. Yvars (València, 1935) ha escrit per primer cop un poema en català, “Esclat de tardor”, dedicat a l’escultor amb motiu del seu vuitantè aniversari.

El llarg poema obre el volum d’escrits d’art *Trencar les formes*, publicat per Edicions 62 el 2009, i acaba així: “Un sol mot insinua / la paraula negada / la clau d’una obsessió / colpidorament humana: / A la fi la Bellesa. / El que resta és malson”.

“Sóc el que es deia antany amic de vol llarg i he de confessar la sorpresa

que subratllava cada retrobament”, ha declarat arran de la seva desaparició.

Per a Yvars, la personalitat de l’home determina la de l’artista. “Era un home dur de caràcter, de voluntat de ferro, enèrgic, exigent i curiós, i això li va permetre afrontar un desafiament, el de vèncer la resistència del volum, de la matèria, amb una extrema elegància.”

I ho va fer “a través de la reelaboració personal de les arrels de l’ofici d’escultor, com una mena de retorn a una certa mirada primitiva”. I a través “d’una mirada neta, no amanerada, sense trucs ni receptes, una senzillesa que havia après de la Bauhaus”.

JORDI PLAY

ROBERT

Daniel Giralt Miracle, envoltat de catàlegs d'Alfaro, mira, al seu estudi, l'escultura *Catalan Power*, obsequi de l'escultor. Andreu Alfaro comenta la seva obra a Giralt-Miracle, crític de l'*Avui*, a la Sala Gaspar del Consell de Cent de Barcelona, el 1977, en presència de Joan Gaspar.

amb la tradició magicista i matèrica de Dau al Set. Alfaro era la racionalitat, el primitivisme, l'essencialitat, i els artistes abstractes i del Dau al Set el van considerar un art massa fred, sorgit del disseny industrial, perquè utilitzava la geometria de l'espai. Va costar molt d'acceptar perquè llavors dominava una altra mena d'escultura, la dels bascos Chillida, Oteiza i Néstor Basterretxea, tel·lúrica, sorgida de les forges i les eines basques”.

Però Alfaro va tenir una sort, considera el crític. Les seves formes nues van sintonitzar en el corrent europeu del minimalisme i de l'austeritat, que

acabaria imposant-se a Europa i a partir d'aquí ja va ser indiscutible. Per als crítics, però, recorda, sempre va despertar entusiasme, des del primer moment, tant a Barcelona com a València i també a Madrid.

Giralt-Miracle coincideix amb el galerista Joan Gaspar en veure'l girat d'esquena al dibuix. “Era un dibuixant extraordinari però l'entenia com un art menor, massa lligat a la seva època de publicista”.

Com s'ha dit, preferia el dibuix tridimensional de l'escultura. “L'èmfasi en l'arrel dibuixística de la seva escultura –diu Giralt-Miracle– determina la seva

personalitat. Alfaro pertany als constructors de formes a partir de la línia i la generació de formes que aquesta pugui permetre. La lleugeresa, l'agilitat i l'esveltesa de qualsevol dels seus treballs escultòrics ho constaten”.

Per a Giralt-Miracle, Alfaro, en el seu llarg caminar, ha passat per moltes i variades etapes. Si inicialment les seves realitzacions estaven vinculades al món de la geometria i a les propostes constructivistes, amb el pas dels anys va optar per una dimensió volumètrica, inspirada en el món clàssic.

Lluís Bonada

Per a Yvars, la voluntat de geometritzar, li arriba –i això, adverteix Yvars, és una primícia– per influència de l'escultor Pablo Palazuelo, a més de la ja sabuda fascinació per Oteiza, que va ser molt important en el primer alliberament de l'Alfaro escultor.

El seguiment que Yvars fa d'Alfaro des dels seus orígens li permet indicar que cal tenir molt en compte el xoc artístic de la visita a l'exposició d'art modern de Brussel·les, del 1958. “Va ser un trasbals”, diu. “Deixa el guaix que feia llavors i comença a treballar l'escultura en filferro i llauna”.

Per a Yvars, a l'hora de descriure la trajectòria de l'escultor prefereix parlar de materials, no pas d'etapes, perquè els materials, diu, han determinat l'expressió de l'obra.

Als inicis, treballa la fusta amb una delicadesa minimalista. Durant la seva

PRATS I CAMPS

J. F. Yvars intervé en la cerimònia de comiat a Andreu Alfaro, celebrada al seu taller de Godella.

etapa més coneguda, ho fa amb les barnilles brillants, que ell qualifica de generatrius, un element decisiu en la seva carrera perquè li permet crear un llenguatge nou. Després hi ha les obres fetes amb barres primes d'acer que simulen siluetes humanes o entel·leques, i que hi excel·leix gràcies a la seva habilitat de dibuixant.

Un altre grup el formen les escultures d'acer tallin, d'aparença ferruginosa. “Va fer meravelles amb la planxa retallada”, diu.

I finalment, les de marbre i pedra. “Sempre la idea de la resistència del material amb el qual l'artista està obligat a ser expressiu”, diu.

I una darrera nota, ens apunta: “Cal evocar Doro Alfaro. Va ser la vigilant vestal de la serenitat de l'artista”.

Lluís Bonada